

Vergaderjaar 2003–2004

29 200 XI

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (XI) voor het jaar 2004

Nr. 77

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSHUISVESTING, RUIMTELIJKE ORDENING EN MILIEUBEHEER

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 december 2003

Mede namens de staatssecretaris van Defensie bericht ik u over de voortgang van de nimbytoepassing Onderbanken. In het Algemeen Overleg van 2 oktober 2003 (kamerstuk 29 200-XI, nr. 19) is de kwestie van de nimbytoepassing aan de orde geweest voor de bomen die in het obstakelvrije vlak steken van de start- en landingsbaan van de NAVO-vliegbasis Geilenkirchen (Duitsland). Bij brief van 7 oktober 2003 heb ik u laten weten, dat ik mij na afloop van het AO heb beraden. De staatssecretaris van Defensie en ik zijn bij nadere overweging bereid geweest alsnog bestuurlijk overleg te voeren over het voorstel van de gemeente Onderbanken en andere mogelijkheden om de landingsdrempel oostwaarts te verleggen, met als uitgangspunt dat de mogelijkheden moeten voldoen aan de NAVO eisen, dat de gemeente Onderbanken in haar bestemmingsplan de mogelijkheid tot afzagen van bomen in het obstakelvrije vlak gaat opnemen en dat de financiering is zeker gesteld.

Op 11 december 2003 heb ik daarom samen met de staatssecretaris van Defensie bestuurlijk overleg gevoerd met alle betrokken partijen, te weten de gemeente Onderbanken, de provincie Limburg, de NAVO, de gemeente Geilenkirchen en de gemeente Brunssum. Het verslag is als bijlage 1 bijgevoegd.¹

Aan dit bestuurlijk overleg is een intensieve ambtelijke voorbereiding voorafgegaan. Hierbij bleek dat de in mijn brief van 7 oktober genoemde «andere mogelijkheden» niet wezenlijk verschilden van het voorstel Onderbanken en zijn derhalve niet verder onderzocht t.b.v. het bestuurlijk overleg. Over de resultaten van het bestuurlijk overleg bericht ik u als volgt.

Voorstel Onderbanken

Het verheugt mij dat Onderbanken bereid is om mee te denken aan een oplossing en dat heeft bewezen door een voorstel te ontwikkelen. De staatssecretaris van Defensie en ik hebben van onze kant de bereidheid

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

getoond tot hernieuwd openen van het bestuurlijk overleg om er echt van overtuigd te zijn dat het voorstel zorgvuldig is bekeken. Het overleg met alle betrokken partijen is volledig geweest en heeft met grote accuratesse plaatsgevonden.

Op basis van het bestuurlijk overleg constateer ik dat het voorstel van de gemeente Onderbanken niet uitvoerbaar is, omdat het niet kan worden gerealiseerd binnen de NAVO criteria. Van grote waarde voor de vliegveiligheid zijn de «fixed points of reference» van de baanconfiguratie. Deze zijn beschreven in documenten voor elk vliegveld. Ze zijn gepubliceerd voor alle andere vliegvelden in de wereld en kunnen om veiligheidsredenen niet gemodificeerd worden op ad hoc basis. Voorts zijn van belang de Standard NATO Agreements, waaronder die waarin het obstakelvrije vlak is gedefinieerd.

Het Onderbanken voorstel houdt in een verschuiving van het obstakelvrije vlak aan de Nederlandse zijde met 240 m in oostelijke richting door verschuiving van de westelijke landingsdrempel met 240 m in oostelijke richting. Dit impliceert zowel een verschuiving van de oostelijke landingsdrempel als een verschuiving van de westelijke startpositie in oostelijke richting. De afmetingen van de baan zijn dan korter dan de NAVO eisen voorschrijven. Deze verschuiving zal ook resulteren in een overeenkomstige verschuiving van het einde van de baan en het obstakelvrije vlak aan de Duitse zijde in oostelijke richting. De lengte voor de cleared end zone is dan korter dan de NAVO eisen voorschrijven en is niet beschikbaar binnen de grenzen van de vliegbasis.

Als bijlage 2 bij deze brief zijn de achtergronden van de NAVO criteria opgenomen.¹

Door de NAVO is in (de voorbereiding van) het bestuurlijk overleg daarnaast aangegeven dat uitvoering van het voorstel van de gemeente Onderbanken tot hoge kosten leidt. Deze kosten worden onder meer veroorzaakt door de sluiting van de basis voor een aanmerkelijke periode met onder andere een verplaatsing van de vloot en logistieke ondersteuning.

De NAVO geeft tevens aan dat uitvoering van het Onderbanken voorstel leidt tot vergroting van de geluidsoverlast aan de Duitse zijde.

Door de gemeente Geilenkirchen is aangegeven dat het voorstel van de gemeente Onderbanken leidt tot een vergroting van de geluidsoverlast aan de Duitse zijde, en dat zij geen medewerking zal verlenen aan elke verandering aan de Duitse zijde van de vliegbasis. Verwerving van gronden aan de Duitse zijde (buiten het terrein van de vliegbasis in het natuurgebied Grosse Heide) zal naar verwachting jaren duren. De gronden zijn in handen van meerdere private partijen en er zijn vergunningen (Genehmigungen) van de zijde van de Duitse overheid op basis van het Luftverkehrsgesetz en het Landschaftsschutzgesetz nodig. De gemeente Geilenkirchen heeft naar voren gebracht dat zij reeds vele inspanningen heeft geleverd en dat naar haar mening nu Onderbanken aan zet is.

Tijdens het bestuurlijk overleg bleek dat de gemeente Onderbanken de conclusie dat haar voorstel strijdig is met de NAVO criteria niet deelt. De NAVO heeft ons inziens die strijdigheid in voldoende mate aangetoond. Ook hebben wij geconstateerd dat de gemeente Geilenkirchen geen medewerking wil verlenen. Derhalve kon geen overeenstemming over het voorstel van Onderbanken worden bereikt.

¹ Ter inzage gelegd bij het Centraal Informatiepunt Tweede Kamer.

Maatregelen NAVO

Het verheugt de staatssecretaris van Defensie en mij dat ook de NAVO zich in het bestuurlijk overleg coöperatief heeft opgesteld in een poging een oplossing voor de geluidsproblematiek te vinden. De staatssecretaris van Defensie heeft, zoals hij in het Algemeen Overleg toezegde, de kwestie (nogmaals) indringend tot op het allerhoogste niveau onder de aandacht van de NAVO gebracht. De staatssecretaris van Defensie heeft u in dat verband reeds afschriften doen toekomen van twee brieven van de Secretaris-Generaal van de NAVO gedateerd 31 oktober 2003 en 27 november 2003. In deze brieven reageert de SG NAVO op het verzoek van de staatssecretaris inzake – ten eerste – het onderzoek naar de mogelijkheden tot het vervangen van de motoren van de AWACS-vliegtuigen en – ten tweede – het maken van afspraken over de aantallen en soorten vliegbewegingen op de vliegbasis. Met zijn brieven van 31 oktober 2003 bewerkstelligt de SG NAVO dat medio 2004 de NAVO-lidstaten een besluit kunnen nemen over een mogelijke vervanging van de motoren van de AWACS-vliegtuigen. Met deze vervanging kan een positieve bijdrage worden geleverd aan de vermindering van de geluidsoverlast van de vliegbasis Geilenkirchen.

In zijn brief van 27 november 2003 schrijft de SG NAVO dat de NAVO het uiterste zal doen om de overeengekomen aantallen vliegbewegingen zo goed mogelijk te handhaven. Echter operationele overwegingen en onvoorziene omstandigheden kunnen leiden tot aanvullende vliegbewegingen of afwijkingen van de overeengekomen aantallen. De aantallen vliegbewegingen waren tot nu toe gebaseerd op afspraken met SHAPE. Met deze brief van de SG NAVO zijn de afspraken op het hoogste niveau van de NAVO bevestigd. Ook nieuw is dat het gebruik van de gemodificeerde vluchtsimulator mogelijk een positieve bijdrage kan leveren. De SG NAVO heeft voorts toegezegd dat onderzocht wordt of circuitvluchten in de tijd kunnen worden gespreid en dat zo mogelijk hierover met de lokale autoriteiten in de omgeving van de vliegbasis Geilenkirchen zal worden gesproken. Het ministerie van Defensie zal voorts, zo heeft de SG NAVO toegezegd, worden geïnformeerd over (dreigende) afwijkingen van de gemaakte afspraken. De staatssecretaris van Defensie en ik constateren dat de NAVO in grote mate blijk geeft van betrokkenheid bij de geluidshinderproblematiek en inspanningen levert om de geluidsoverlast te beperken. Ook wij zullen onze inspanningen blijven leveren.

De gemeente Onderbanken heeft mij gevraagd de besluitvorming tot het al dan niet voortzetten van de nimbyprocedure uit te stellen totdat de NAVO besluitvorming over de vervanging van de motoren van de AWACS-vloot afkomt. De NAVO vertegenwoordiger gaf echter aan, dat ook ingeval van een positieve beslissing tot vervanging, de uitvoering daarvan nog lange tijd in beslag zal nemen. Bovendien wordt het probleem van de bomen hiermee niet opgelost, omdat het obstakelvrije vlak geen relatie heeft met het type vliegtuig. Uitstel van de beslissing tot voortzetting van de nimbyprocedure leidt daarom niet tot een andere conclusie.

Conclusie

Alle belangen afwegend kom ik tot het eindoordeel dat de geschetste problematiek dient te worden opgelost door het op zo kort mogelijke termijn op de voorgenomen wijze afzagen van een deel van de bomen in een gedeelte van de Schinveldse Bossen. Ik ben ervan overtuigd dat er voldoende bestuurlijk overleg heeft plaatsgevonden en dat alle mogelijkheden zorgvuldig met alle betrokken partijen in al hun details zijn besproken en afgewogen. Ik zal het college van burgemeester en wethou-

ders van de gemeente Onderbanken verzoeken ten behoeve van het voorgenomen afzagen van de bomen vrijstelling te verlenen van het geldende bestemmingsplan en de benodigde vergunningen te verlenen. U heeft mij verzocht geen onomkeerbare besluiten te nemen voordat de Kamer een afsluitend debat heeft kunnen voeren over de mogelijke nimbyprocedure. Ik wil uw verzoek uiteraard in. Het verzoek aan de gemeente Onderbanken zal uitgaan na eventuele voortgezette beraadslagingen in de Tweede Kamer of een bericht uwerzijds dat daarvan wordt afgezien. Indien ik binnen vier weken na afloop van het Kerstreces geen bericht van u ontvangen heb, ga ik er vanuit dat u de beraadslagingen als beëindigd beschouwt.

De Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
S. M. Dekker